

пуническа война картагенцитѣ — по-вечето съ отличното си военно устройство, настойчивостъ и енергия въ дѣйствиата си, отколкото съ искусство, тѣ търпели само поражение слѣдъ поражение, щомъ се испрѣчвали лице съ лице срѣщу такъвъ великъ полководецъ, като Аннибала. А Тигъ Ливий, въ увлѣчението си отъ националната своя гордостъ, още ималъ дързостъта да пита, какво би станало, ако Александръ Великий, като покорилъ Истока, би обърналъ оржжието си на Западъ и би срѣщналъ *римлянитѣ*, прѣдводителствувани отъ *Папирія Курсора*! Наистина гордостъ, която идвала до безумие! Но като се връщаме къмъ указанитѣ по горѣ обвинения на Аннибала, трѣбва да кажемъ, че колкото и да била уморена армията му отъ три-годишнитѣ, непрѣкъснати, трудни походи и военни дѣйствия и колкото и да било роскошно зимното ѝ стоение слѣдъ това въ такъвъ богатъ градъ, като Капуа, обаче послѣдующитѣ ѝ 12 годишни, безпримѣрно трудни и опасни, военни подвизи въ Италия можтъ, мислимъ, да служатъ като най-добро доказателство, че тя не се е изнѣжила и не се е развратила въ Капуа, отколкото всичкитѣ други недобростѣстни обвинения въ противното, измислени отъ римлянитѣ и повтаряни отъ по новитѣ историци. Военнитѣ хора — справедливо казва генералъ Водонкуръ — много добръ знаятъ, че една армия, добръ дисциплинирана и хранена, не се изнѣжва и не се развращава отъ роскошни зимни квартири и, че нѣма никаква нужда да се истошава та зимно време съ непрѣстанно расположение въ лагери, само за да се поддържа въ нея дисциплината, мъжеството и храбростъта на войскитѣ.

Въ края на зимата (вече въ 215 година) Аннибалъ извелъ армията

си отъ зимнитѣ квартири въ Капуа и околноститѣ ѝ и се върналъ съ нея къмъ Казилинъ, който още стоялъ блокиранъ и гарнизона на който вече силно страдалъ отъ гладъ. Римската армия на диктатора Юния въ това време била расположена между Казилинъ и Калатиа (днесъ *Cajazzo*); но въ отсъствието на Юния, който отишълъ въ Римъ, магистра на конницата му, Семпроний, не смѣялъ да вкара въ Казилинъ никакъвъ транспортъ съ храни, безъ да влѣзе въ бой съ Аннибала, което строго му било запрѣтено отъ Юния. Отъ друга страна Марцеллъ въ Нола, удържанъ отъ сената на града и отъ приидването на водата въ Вултурнъ, не можалъ да се отдалечи отъ Нола и да прѣдприеме нѣщо въ съгласие съ Семпрония. Тѣй щото гарнизона на Казилинъ, като не получавалъ помощъ и доведенъ отъ глада до най-послѣдняя крайностъ, най-послѣ билъ принуденъ да прѣдложи да се прѣдаде на Аннибала. Аннибалъ най-напрѣдъ не искалъ и да слуша за капитулация по нѣкакви условия, но послѣ умѣкналъ и се съгласилъ да пусне гарнизона срѣщу париченъ откупъ — и гарнизона, отслабенъ на половина, отгѣлилъ се въ Кума, на брѣга на морето на з. отъ Неаполъ.

Между това въ Римъ се получило извѣстие отъ пропретора Отацилия отъ Сицилия, че претора Фурий се върналъ отъ Африка въ Лилибей тѣжко раненъ и че, както той, тѣй и Отацилий имали крайна нужда за пари, храна и всѣкакъвъ родъ военни запаси. За сѣщото нѣщо извѣстявалъ и пропретора Маммула отъ Сардиния. Сената имъ отговорилъ, че не е въ състояние съ нищо да имъ помогне и прѣдоставявалъ на тѣхъ сами да изнамѣрятъ срѣдства за издържанието на армиитѣ си и флотитѣ. А слѣдъ това Ота-